

Губа Н. О.

Запорізький національний університет

Мосол Н. О.

Запорізький національний університет

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МІЖОСОБИСТІСНОЇ ДОВІРИ У ВОЛОНТЕРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття присвячена аналізу психологічних особливостей міжособистісної довіри у волонтерській діяльності. Аргументовано, що проблема ефективної взаємодії між волонтером та реципієнтом є доволі актуальною в умовах подолання наслідків немотивованої воєнної агресії. Питання соціальної довіри до волонтерів є доволі висвітленим у сучасних психологічних розвідках. Проте менш дослідженим виступає аспект міжособистісної довіри між волонтером та реципієнтом. Наголошено, що явище міжособистісної довіри як предмет психологічного дослідження традиційно аналізується в межах двох підходів: власне психологічного та соціально-психологічного. Показано, що у межах психологічного підходу довіра розглядається як стан особистості з багатокомпонентною структурою. У якості компонентів структури довіри усталено виокремлюють когнітивний, афективний та поведінковий аспекти. Натомість, у межах соціально-психологічного підходу увага приділяється реляційній природі довіри, що проявляє себе у специфіці тих або тих міжособистісних відносин. Аргументовано, що джерелом варіативності довіри у межах різних міжособистісних відносин виступає предмет довіри який цим відносинам релевантний. Обґрунтовано, що реляційна природа довіри полягає в тому, що предметом довіри виступає певне відношення суб'єкта довіри до цього предмету. В той самий час зміна характеру відносин шляхом долучення до них реципієнта довіри складає собою основу виокремлення довіри поміж іншими видами суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Показано, що характеристиками відношення суб'єкта довіри до її предмету є почуття власності та почуття напруги, що дозволяє означити саме це відношення між суб'єктом довіри та предметом довіри як відношення захисту. В питанні міжособистісної довіри між волонтером та реципієнтом допомоги предметом довіри виступають ті цінності волонтера, що атрибутовані реципієнту та мають бути реалізовані в результаті діяльності, для досягнення мети якої допомога надається.

Ключові слова: атрибуція цінностей, волонтерська діяльність, волонтерська допомога, міжособистісна довіра, предмет довіри.

Постановка проблеми. Проблема ефективної взаємодії між волонтером та реципієнтом є доволі актуальною в умовах подолання наслідків немотивованої воєнної агресії, де значну роль відіграють інститути громадянського суспільства, й зокрема практики волонтерської діяльності як вагома їх складова. Сучасна концепція міжособистісної взаємодії передбачає формування довірчих відносин між учасниками соціальних обмінів, що дозволяє забезпечити ефективність взаємодії як такої, в тому ж рахунку й взаємодії в процесах допомоги. Скажемо більше, саме міжособистісна довіра є наріжною основою стратегії співробітництва, тобто складає собою необхідну умову, а отже, відповідно, є сутнісною ознакою будь-якої просоціальної активності загалом та зокрема й волонтерської допомоги. Стосовно волонтерської діяльності на

сьогодні питання довіри ставиться та досліджується в контексті такого явища як соціальна довіра, під якою розуміємо довіру суспільства в цілому до волонтерів та волонтерства як соціального інституту, соціальної практики чи волонтерського руху як великої соціальної групи. Вказаний аспект довіри є доволі висвітленим як у практичному так й теоретичному дискурсі психологічної, соціологічної, психолого-педагогічної проблематики, підтвердження цьому знаходимо в дослідженнях останніх років [1; 5]. Значно менш дослідженим виступає аспект міжособистісної довіри на рівні безпосередньої взаємодії в ситуації допомоги між волонтером та реципієнтом, що й слугує підставою актуальності його дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У психологічному розрізі аналізу наукове запи-

тування про природу довіри пов'язане насамперед з негативними аспектами визначення довіри, тобто її відсутністю, що постає як недовіра, або її втратою, що постає як зрада. Зрозуміло, що одним з чинників обумовлення такого спрямування дослідницького інтересу є дедалі відчутніша втрата насамперед соціальної довіри як у вітчизняному суспільстві: між різними соціальними групами, між громадянами та владою, громадянами та соціальними інститутами, між соціальними інституціями; а також суспільстві міжнародному: між народами, між державами, між політичними рухами тощо. Не менш гостро стоїть питання щодо підґрунтя міжособистісної довіри та зусиль особистості, спрямованих на її встановлення в процесах соціалізації та індивідуалізації. В такій поставі дослідницького інтересу доволі помітно, що довіра постає як певна цінність, що дотична як до соціального так й індивідуального буття особистості. Дещо інший ціннісний аспект довіри також наголошено у розвідках Б. Лахно (B. Lahno), адже довіряти означає сприймати того, кому довірився як особу, з якою є спільні цілі або цінності чи норми [17]. Тобто бачимо, що цінності довіра набуває у взаємозв'язку з іншими цінностями та переконаннями особи. На уявлення, що більшість людей поділяють цінності довірителя також вказує Е. Усланер (E. Uslaner), розрізняючи типи міжособистісної довіри: генералізовану та спеціалізовану, де підґрунтям виокремлення генералізованої довіри й виступає указане переконання [20].

Аналіз наукових джерел показує, що загалом можливо означити принаймні два різноспрямованих підходи у яких проблематика довіри у поставі свого визначення та розуміння як предмету психологічного дослідження знаходить шляхи свого вирішення. Один з цих підходів можливо означити як власне психологічний, де довіра розуміється насамперед як певний стан, що є переживанням особистості. В такому підході довіра розглядається у розрізі традиційних понятійно-категоріальних рамок психологічного аналізу. Питання чинників, що впливають на специфіку виникнення та протікання розглядають в контексті: цінностей особистості, спрямованості її інтересів, переконань, емоцій, особистого досвіду, а також адаптивних здібностей та рівня інтелектуального розвитку [3]. Зокрема, усталеним є погляд, що явище довіри виникає тоді, коли переконання особистості перебувають у стані узгодженості з її цінностями, на чому зауважують такі дослідники як Г. Чайка [13], Дж. Джонс та Дж. Джордж [15]. В межах психологічного підходу також спостерігається тенденція

до виокремлення традиційної для психологічного аналізування компонентної структури явища, де дослідники зауважують поведінкову, когнітивну та афективну компоненти (Д. Лисенко [9]). Окремо в межах психологічних поглядів розроблюється питання про такий параметр як рівень довіри, до прикладу В. Свап виокремлює такі показники цього параметру як надійність, емоційна взаємодія та її загальний рівень [16].

На противагу власне психологічному підходу інший можливо означити як соціально – психологічний, в межах якого довіра розглядається як принципово релятивістське явище, що виникає в процесах взаємодії. В. Петренко, О. Савченко, А. Тімакова розглядають довіру як інтегральне соціально-психологічне явище, та відокремлюють такі її аспекти – позитивні очікування щодо взаємодії; – відчуття безпеки та комфорту під час взаємодії; – сформована готовність до взаємодії; – очікування майбутніх вигід від контакту [10]. На значущості явища міжособистісної довіри, його впливі на особливості спілкування або взаємодії наголошують українські науковці О. Кожем'якіна, Д. Лисенко [7; 9].

Приклад релятивістського розгляду явища довіри можна зауважити із розвідок А. Селігман (A. Seligman), який наголошував на тезі, що довіра походить з умов невизначеності щодо іншої людини загалом та зокрема невизначеності щодо мотивів, можливих дій чи поведінки, вчинків у реляціях до суб'єкта довіри. Разом з тим довіра дозволяє зменшити таку невизначеність, хоч й пов'язана з ризиком вразливості та незахищеності [19]. На взаємності і відповідності почуттів та ставлень учасників взаємин акцентує увагу Б. Лахно, доходячи висновку, що основна практична проблематика міжособистісної довіри це ризик її втрати для обох сторін взаємин, а практика її вирішення лежить у площині інформованості та досвіду спілкування [17].

Важливим аспектом в межах соціально-психологічного підходу є розрізнення типів міжособистісної довіри. Зокрема, С. Рос-Акерман (S. Rose-Ackerman) запропонувала науковому загалу розрізняти два типи довіри, що виникають в умовах взаємодії: односпрямовану (one-side trust) та взаємну (reciprocal trust) [18]. Зрозуміло, що мова йде насамперед про характеристики не стільки довіри, скільки взаємодії, адже одностороння довіра проявляється у тому, що суб'єкт довіри (на відміну від її реципієнта) не може бути джерелом невизначеності та ризику стосовно предмету довіри, а отже, висловлюючись дещо спрощено – не може зрадити довіру. На противагу цьому, взаємна довіра характе-

ризує таку взаємодію, в якій предмет довіри є спільним для її учасників, а отже в ситуації ризику та вразливості знаходяться як суб'єкт довіри так й її реципієнт. З цієї спроби термінологічного узагальнення можемо бачити, що виникає доволі очевидна паралель (принаймні термінологічна) між явищем довіри та явищем допомоги насамперед у соціально-психологічних поставах цих явищ як принципово реляційних. Відтак дослідницьке питання полягає у тому, що саме є предметом довіри у ситуації допомоги між волонтером та реципієнтом та який характер носить спрямованість довіри (за С. Рос-Акерман) в умовах допомоги, яка надається в межах волонтерської діяльності.

Постановка завдання. Метою статті є висвітлення результатів теоретичного аналізу особливостей міжособистісної довіри у волонтерській діяльності.

Виклад основного матеріалу. Спрямування дослідницького інтересу на реляційну природу довіри дозволяє виокремити особливості такого підходу насамперед в питанні предмету довіри. Проте питання про предмет довіри хоч й традиційне для психологічного аналізування, втім потребує термінологічного прояснення. Звернемо увагу, що на думку С. Шевченко [14] в ситуаціях взаємодії важливо щоб об'єкт міжособистісної довіри був визнаний як партнер по взаємодії в конкретній ситуації, а предмет міжособистісної довіри мав значення для особи, яка довіряє. Дещо проблематичним, принаймні таким, що не сприяє термінологічній ясності психологічного аналізу на нашу думку є спроба позначати партнера по взаємодії як її об'єкт. Зокрема, оскільки міжособистісна взаємодія це за визначенням взаємодія суб'єкт-суб'єктна, то й партнер по взаємодії також виступає у якості суб'єкта. Відповідно, для нашого дослідження сторони взаємодії доречно позначати як суб'єкт довіри (довіритель, донор) та реципієнт довіри (довірений). При цьому об'єктом взаємодії (що традиційно для соціально-психологічного аналізу) в широкому аспекті виступає певний вид суспільних відносин (та міжособистісних відносин як виду суспільних), а у вузькому аспекті, той об'єкт, навколо якого ті чи ті соціальні (в тому ж рахунку й міжособистісні) відносини будуються, що у проблематиці міжособистісної довіри й є довіра (насамперед як об'єкт аналізу відносин довіри). Реляційна ж природа довіри полягає в тому, що предметом довіри виступає певне відношення суб'єкта довіри до цього предмету, в той самий раз як зміна характеру відносин шляхом долучення до них реципієнта довіри й складає собою основу виокремлення

довіри поміж іншими видами чи типами суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Іншими словами – якщо немає відношення суб'єкта до певного предмету, то немає й підстав щоб це відношення модифікувалося шляхом залучення третьої сторони до предмету у відношення довіри. Таким чином, можемо дійти висновку, що в соціально-психологічному підході важливим аспектом аналізу виступає не тільки та й не стільки специфіка предмету довіри, скільки специфіка того відношення, що існує між суб'єктом довіри та предметом. Втім, щоб визначити про яке саме відношення йде мова перспективним на нашу думку є звернення до специфіки тих предметів, що виступають предметами довіри, які безумовно, як це підкреслюється С. Шевченко, мають мати значення для особи, яка довіряє [14]. Тобто, можемо конкретизувати, що відношення про зміст якого запитується, має бути значимим для особистості відношенням.

Одним із видів міжособистісних відносин, де питання довіри з одного боку складає їх наріжний камінь, а з іншого – являє собою не лише дослідницький, але й практичний інтерес психології беззаперечно є відносини психотерапевтичні. Загально відомо, що у практико-психологічному дискурсі явище довіри між терапевтом та клієнтом отримало своє увиразнення та висвітлення через поняття рапорту, встановлення якого є чи не найпершою необхідною умовою ефективності терапевтичних відносин (див. до прикладу С. Бургонська [2]). Разом з тим, питання що саме є предметом довіри у терапевтичних відносинах менш досліджене, втім, враховуючи його очевидність, то цей стан справ є виправданим, адже, зважаючи на таку характеристику психотерапевтичних відносин як конфіденційність, можемо дійти висновку, що предметом довіри у цих відносинах виступає знання, в тому ж рахунку те знання, яке буде набуто у ході терапевтичного процесу. Важливе уточнення вочевидь полягає в тому, що це є знання суб'єкта довіри про самого себе, що й забезпечує його значимість для особистості.

В контексті відсічі немотивованої воєнної агресії не менш нагальним контекстом аналізу виступає питання міжособистісної довіри в умовах поля бою, де у першому приближенні у якості предмету такої довіри можемо вказати на життя та здоров'я довірителя, значимість якого для суб'єкта довіри навряд викликає науково обґрунтований сумнів.

Іншим, не менш промовистим загалом, що дозволяє вказати на специфіку реляцій з предметом довіри виступає правничий дискурс, адже в юридико-правовому аспекті довіряти комусь означає

передавати реципієнту довіри своє право, насамперед право на вчинення дій від імені довірителя. Якщо ми тепер скажемо, що в інтимних стосунках предметом довіри виступає тіло, а, до прикладу, в спілкуванні – інформація, то вже буде зовсім зрозумілою можливість вказати й на характер того відношення, що об'єднує всі ці предмети, а у випадку його модифікації шляхом додавання у структуру взаємодії стає предметом довіри. Відтак, на нашу думку, характеристикою будь-якого відношення до предмету, який у структурі взаємодії постає як предмет довіри виступає почуття власності, адже для довірителя інформація, знання про себе, тіло, життя та здоров'я це насамперед його знання, його тіло, його життя, інформація про нього.

На думку І. Губеладзе, почуття власності *«суб'єктивне емоційне переживання людини щодо належності їй певних об'єктів власності, що відображає зміст та значення, яке мають для неї реальні або абстрактні, конкретні або узагальнені об'єкти власності, тобто все те, що можна назвати своїм»* [4, с. 141]. Можливість назвати своїм у цьому визначенні є ключовою в контексті міжособистісної довіри. В контексті нашого дослідження важливо також уточнити, що мова йде саме про почуття власності, а не про відношення власності. Тобто, в контексті явища міжособистісної довіри предметом цієї довіри може ставати все те, до чого у суб'єкта довіри є почуття власного, тобто всі конкретні або загальні, дійсні та реальні або можливі чи необхідні об'єкти власності, що супроводжуються насамперед відчуттям їх приналежності. Разом з тим, почуття власності характеризує відношення, що є предметом нашого пошуку у цій розвідці, але не є самим цим відношенням. Це стає зрозумілим, якщо вказати, що в міжособистісній довірі, тобто коли вже відбулася модифікація і предмет довіри було включено в структуру взаємодії (тобто з'явився реципієнт довіри), почуття власності нікуди не зникає. Отже, в такий спосіб знаходить пояснення лише значимість для суб'єкта довіри її предмету.

Як ми вже зазначали на початку даного теоретичного аналізу, негативними аспектами визначення довіри виступають недовіра як позначення її відсутності та зрада як позначення її втрати. При цьому, в питанні міжособистісної недовіри дослідники зауважують на різне підґрунтя її відсутності. Зокрема, можемо послатися на типологію О. Крюкової, яка в основу міжособистісної довіри та недовіри покладає три типи підґрунтя, якими виступають: знання людей одне про одного; переконання в схожості (тотожності) одне з одним; розрахунок

на вигоду в наслідок довіри. Як можемо переконатися, вказівка на те підґрунтя, яке лежить, або може лежати в основі як довіри так й недовіри дозволяє лише підкреслити розуміння явища міжособистісної довіри, проте не дозволяє позитивно визначити явище її відсутності [8].

Якщо звернутися до аналізу функцій та ролі довіри у міжособистісній взаємодії, то окрім оцінки впливу довіри як такого, що має позитивний характер для взаємодії, з чим солідарні більшість дослідників, також можемо зауважити, що міжособистісна довіра виконує інтегративну, комунікативну, інтерактивну, а також перцептивну функції, які у цілому підвищують адаптаційні спроможності особистості у пристосуванні до соціального середовища [3; 12]. О. Кожем'якіна [7] вказує на три ключові функції міжособистісної довіри: психологічного розвантаження; зворотного зв'язку в процесі самопізнання; психологічного зближення й поглиблення взаємовідносин. В контексті питання щодо позитивного визначення явища недовіри перша функція виступає вагомим в плані вказівки на ті характерні особливості, що супроводжують явище недовіри. Відтак, якщо під час взаємодії явище довіри супроводжується переживанням психічного розвантаження, то цілком слушно висловити тезу, що взаємодія в умовах недовіри супроводжується напруженням, відповідно – почуття напруження виступає характерною ознакою не лише ситуації відсутності довіри, але також характеризує й стан відношення до предмету довіри у ситуації, коли довіра ще не встановлена або втрачена. Отже, окрім почуття власності характерною ознакою реляцій між суб'єктом довіри та її предметом також виступає й почуття напруги. На нашу думку, цим відношенням, що відповідає зауваженням щойно характеристикам є відношення захисту. Тобто, те, що у довірчих відносинах виступає предметом довіри, до встановлення таких відносин (за відсутності як самої довіри так і реципієнта довіри) виступало предметом захисту з боку особистості, відтак відчуття вразливості (на яке звертають увагу більшість дослідників) й пов'язане з ситуацією вразливості предмета довіри, з яким припинилися відношення захисту, проте збереглися відношення власності.

Зважаючи на все вищевикладене, можемо дійти висновку, що в питанні міжособистісної довіри між волонтером та реципієнтом допомоги предмет довіри піддається однозначній інтерпретації виходячи з низки міркувань.

Характерною ознакою допомоги, що надається у процесі здійснення волонтерської діяльності як

на це вказують, до прикладу Л. Спіцина та Г. Коваль [11], є її безкорисний характер. Відмітимо окремо, що характеристика безкорисності виступає також вагомим критерієм у дискурсі просоціальної активності загалом, адже традиційним предметом аналізування, що дозволяє виокремити її сутнісні ознаки є уявлення про альтруїзм як безкорисну орієнтацію на іншого у його протиставленні егоїстичним підставам такої орієнтації. Порівнюючи явища допомоги та довіри за критерієм спрямованості за С. Рос-Акреман можемо сказати, що безкорисність волонтерської допомоги вказує саме на односпрямовану взаємодію, адже безкорисність також означає те, що волонтер не очікує взаємної та рівнозначної транзакції для себе від реципієнта. Водночас за цим самим критерієм, але в його застосуванні вже до явища міжособистісної довіри між волонтером та реципієнтом допомоги слід дійти висновку, що така взаємодія також є односпрямованою і в цьому аспекті реципієнт довіри та реципієнт допомоги співпадають. Указана характеристика стане особливо примітною, якщо зважити на те, що ж саме виступає предметом довіри в умовах волонтерської діяльності. Відзначимо одразу, що мова звісно ж не може йти про сам склад допомоги (про роботи та послуги, що отримуються на безоплатній основі), оскільки як ми вказували вище, в ситуації довіри вагомою складовою є переживання почуття власності відносно предмету довіри, а оскільки з передачею реципієнту допомоги об'єктів власності в нормі має зникати й вказане почуття, то склад допомоги не може виступати предметом довіри.

Якщо зважати, що вагомою ознакою волонтерської діяльності є її спрямованість на іншу діяльність [6], а окремим механізмом, що забезпечує таку спрямованість є атрибуція волонтером реципієнту тих цінностей, які мають бути реалізовані в процесі досягнення мети тої діяльності, задля якої надається допомога [11], то слід дійти висновку, що цінності волонтера (по відношенню до яких присутнє почуття власності) й виступають тим предметом довіри, що характеризує міжособистісну довіру у волонтерській діяльності.

Окремо зауважимо, що висновок про односпрямовану довіру у волонтерській діяльності носить суто теоретичний характер, адже, зважаючи на те, що предметом довіри між волонтером та реципієнтом виступають цінності, то цілком може бути, що буде спостерігатися взаємна довіра. Проте це питання носить явно емпіричний характер, а тому потребує й релевантної відповіді, що й вбачаємо у якості перспективи подальших досліджень.

Висновки. Результати теоретичного аналізу особливостей міжособистісної довіри у волонтерській діяльності дозволяють зробити ряд висновків. Насамперед, явище міжособистісної довіри як предмет психологічного дослідження традиційно аналізується в межах двох підходів: власне психологічного та соціально-психологічного. При цьому, у межах психологічного підходу довіра розглядається як стан особистості з багатокомпонентною структурою. Натомість, у межах соціально-психологічного підходу увага приділяється реляційній природі довіри, що проявляє себе у специфіці тих або тих міжособистісних відносин. При цьому, джерелом варіативності довіри у межах різних міжособистісних відносин виступає предмет довіри, який цим відносинам релевантний. Реляційна природа довіри полягає в тому, що предметом довіри виступає певне відношення суб'єкта довіри до цього предмету, в той самий раз як зміна характеру відносин шляхом долучення до них реципієнта довіри складає собою основу виокремлення довіри поміж іншими видами суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Характеристиками відношення суб'єкта довіри до її предмету є почуття власності та почуття напруги, що дозволяють означити саме відношення між суб'єктом довіри та предметом як відношення захисту. В питанні міжособистісної довіри між волонтером та реципієнтом допомоги предметом довіри виступають ті цінності волонтера, що атрибутовані реципієнту та мають бути реалізовані в результаті діяльності, для досягнення мети якої допомога надається. Іншим важливим аспектом є питання про характер спрямованості довіри, проте це питання носить емпіричний характер та складає собою перспективу подальших досліджень.

Список літератури:

1. Баковецька О. Волонтерський рух в Україні на сучасному етапі розвитку. *Літопис Волині*. 2021. № 23. С. 36–41.
2. Бургонська С. В. Дослідження особливостей формування взаємовідносин між психотерапевтом і клієнтом. *Проблеми сучасної психології*. 2015. № (29).
3. Губа Н. О. Міжособистісна довіра: сутність, види та функції. *Слобожанський науковий вісник. Серія Психологія*. 2024. № 1. С. 33–37.
4. Губеладзе І. Г. Почуття власності як соціально-психологічний феномен: концептуалізація поняття. *Наукові студії із соціальної та політичної психології*. 2019. № 43(46). С. 141–148.

5. Зливков В. Л., Лукомська С. О. Психологічні особливості волонтерської діяльності у сучасній Україні: мотиваційний аспект. *Науковий вісник МНУ ім. Сухомлинського. Психологічні науки*. 2015. № (2). С. 40–46.
6. Коваль Г. Волонтерство як складний соціально-психологічний феномен. *Технології розвитку інтелекту*. 2017. Т. 2. № 6 (17).
7. Кожем'якіна О. М. Довіра як ціннісна основа соціальної взаємодії : дис. ... д-ра філос. наук: 09.00.03. Київ, 2020. 472 с.
8. Крюкова О. В. Дослідження довіри до людей і соціальної толерантності як складових соціального розвитку особистості у ранній юності. *Проблеми сучасної психології*. 2014. № 23. С. 308–322.
9. Лисенко Д. П. Психологічні особливості формування довіри в міжособистісних відносинах. *Теорія і практика сучасної психології*. 2019. № 4. Т. 1. С. 135–139.
10. Савченко О. В., Петренко В. В., Тімакова А. В. «Методика довіри/недовіри особистості до світу, до інших людей, до себе» (А. Купрійченко): україномовна адаптація, валідація та стандартизація. *Науковий вісник Ужгородського національного університету, Серія Психологія*. 2022. № 5.
11. Спіцина Л., Коваль Г. Соціально-психологічні аспекти мотивації волонтерської допомоги. *Наукові студії із соціальної та політичної психології*. 2018. № 41(44). С. 57–67.
12. Стеценко Т. О. Довіра як соціальний ресурс: від теоретичної концептуалізації до пошуку механізмів практичного управління. *Грані*. 2018. Т. 21. № 7. С. 44–52.
13. Чайка Г. В. Статеві-вікові особливості довіри та її зв'язок із психологічним благополуччям. *Проблеми сучасної психології*. 2022. № 1(24). С. 101–108.
14. Шевченко С. В. Психологічні особливості розвитку довіри до себе у майбутніх психологів : автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07. Київ, 2018. 24 с.
15. Jones G., George J. The experience and evolution of trust: Implications for cooperation and teamwork. *Academy of management review*. 1998. № 23(3). P. 531–546.
16. Johnson-George, C., Swap, W. C. (1982). Measurement of Specific Interpersonal Trust: Construction and Validation of a Scale to Assess Trust in a Specific Other. *Journal of Personality and Social Psychology*. 1982. № 43(6). P. 1306–1317.
17. Lahno B. Three aspects of interpersonal trust. *Analyse & Kritik*. 2004. № 26. P. 30–47.
18. Rose-Ackerman S. Trust, honesty and corruption: Reflection on the state-building process. *European Journal of Sociology*, 2001. № 42(3). P. 526–570.
19. Seligman A. Trust and the Meaning of Civil Society. *International Journal of Politics, Culture, and Society*. 1992. V. 6. № 1. P. 5–21.
20. Uslaner E. M. Trust as a moral value. *The Handbook of Social Capital*. Oxford University Press. 2008. P. 101–121.

Guba N. O., Mosol N. O. PSYCHOLOGICAL FEATURES OF INTERPERSONAL TRUST IN VOLUNTEER ACTIVITIES

The article is devoted to the analysis of the psychological features of interpersonal trust in volunteer activities. It is argued that the problem of effective interaction between a volunteer and a recipient is quite relevant in the context of overcoming the consequences of unmotivated military aggression. The issue of social trust in volunteers is quite well covered in modern psychological research. However, the aspect of interpersonal trust between a volunteer and a recipient is less studied. It is emphasized that the phenomenon of interpersonal trust as a subject of psychological research is traditionally analyzed within two approaches: psychological and socio-psychological. It is shown that within the psychological approach, trust is considered as a state of the individual with a multi-component structure. Cognitive, affective, and behavioral aspects are consistently identified as components of the trust structure. In contrast, within the socio-psychological approach, attention is paid to the relational nature of trust, which manifests itself in the specifics of certain interpersonal relationships. The source of variability of trust within different interpersonal relationships is the object of trust that is relevant to these relationships were argued. It is substantiated that the relational nature of trust lies in the fact that the subject of trust is a certain relationship of the subject of trust to this subject. At the same time, changing the nature of relations by including the recipient of trust in them is the basis for distinguishing trust from other types of subject-subject interaction. It is shown that the characteristics of the relationship of the subject of trust to its object are a sense of ownership and a sense of tension, which allows us to define this relationship between the subject of trust and the object of trust as a relationship of protection. In the issue of interpersonal trust between a volunteer and a recipient of help, the subject of trust is those values of the volunteer that are attributed to the recipient and must be realized as a result of the activity to achieve the goal of which help is provided.

Key words: attribution of values, volunteer activities, volunteer help, interpersonal trust, object of trust.